

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд на тема: „Усъвършенствана методика за обучение по футбол на ученици от началния етап на основната образователна степен“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

Докторант: Корнелия Николаева Найденова

Научен ръководител: проф. Елена Николова, доктор

Рецензент: доц. Борис Маринов

В съвременното общество футболната игра е една от най-популярните, високо емоционални и достъпни за всички възрастови групи.

Проучванията на различни специалисти показват, че тези характеристики са високо оценени и напълно закономерно футболът се включва в учебните програми на училището още в края на 19 век. В тази връзка докторантката правилно разкрива, че както в ранните, така и в по-късните учебни програми има известни несъвършенства като:

1. Липсва единна методика за обучение по футбол, която да обхваща учениците от III и IV клас, в уроците по физическо възпитание и спорт.
2. В ранните години при обучението широко са се използвали неефективни, научно необосновани методи и подходи за усвояване на отделни елементи от играта, които постепенно се изоставят (напр. Статичната поза).
3. През продължителен период от време в обучението по футбол са се включвали само момчета.
4. Слабости е имало и в нормативната база на футболната игра.

Посочените несъвършенства на методиката на обучение по футбол, докторантката приема като първи сигнали при избора на темата, методиката и организацията на изследването.

Докторският труд е разработен съобразно утвърдените изисквания за подобни научни трудове. Той е в обем от 196 печатни страници, в това число 32 таблици, 43 фигури и 2 схеми. Приложени са също така в 41 страници, 35 таблици, анкетна карта, учебно съдържание на 30 урока, методика на обучението по футбол на ученици от III и IV клас и други.

В разработката са използвани 226 литературни източника, от които 149 на кирилица, а останалите на латиница предимно на английски език. Техният анализ е направен коректно, задълбочено и с подчертана компетентност. Разкрити и оценени са редица свързани с дисертационната тема постановки и резултати от изследвания. За някои от тях проличава критичност или е изразено собствено мнение, а това е възможно само при наличие на висока научна осведоменост или компетентност. Всичко това ни дава основание да подчертаем две неща.

Първо, че литературният обзор е напълно достатъчен по обем и съдържание. В него отчетливо са представени специалните знания от научните области теория и методика на физическото възпитание, педагогика, възрастови аспекти на физиологията и някои страни на спортната тренировка.

Второ, че така представена постановката на докторския труд може да се определи като необходим и достатъчно информативен преход към непосредствената реализация на поставените задачи на дисертационния труд при наличието на изключително благоприятното съчетание на факторите, висока професионална подготовка по физическо възпитание и спорт и също така висока спортна подготовка по футбол.

Докторантката Корнелия Николаева Найденова е родена през 1982 г. Завършила е НСА „Васил Левски“ със специалност „Физическо възпитание“ и „Треньор по футбол“. Магистър е по специалност „Спорт в училище и свободното време“. Владее говоримо английски език. От 2007 г. е организатор към катедра „Теория на физическото възпитание“, а от 2010 г. е преподавател по „Теория и методика на физическото възпитание“ в НСА „Васил Левски“. Преди това е била

учител по физическо възпитание и спорт по „Модул футбол“ в ЧСОУ „Меридиан 22“ и във II АЕГ „Томас Джеферсън“, в която селектиран и подготвян от нея училищен отбор достига до финал. От 2001г. е състезател на ФК „НСА“- жени и на националния отбор по футбол.

Глава първа на дисертацията „Постановка на проблема“ по своята същност отново подчертавам, представлява научно обоснована основа върху, която е изграден целия изследователски процес. В тази глава докторантката твърде находчиво е успяла да вгради само онези специфични елементи, без които не би било възможно убедително да аргументира получения краен научно-методичен резултат при своето изследване. Главните елементи на съдържанието на постановката на проблема, докторантката правилно е формулирала по следния начин:

1. Възрастови характеристики на 7-10 – годишни ученици.
2. Играта, като дейност, средство и метод.
3. Характеристика на футбола, като специфичен вид двигателна дейност и учебно съдържание.

Във втората глава са разкрити и ясно формулирани целта, задачите, организацията и методиката на изследването.

Целта е изработване и апробиране на методика за обучение по футбол, която да е съобразена с изискванията на урока по физическо възпитание и спорт и с възрастовите особености на учениците от началния етап на основната образователна степен.

Постигането на тази цел докторантката правилно преценява, че е възможно, ако се решат посочените шест задачи, които са свързани с изследване на особеностите на началното обучение по футбол, разкриване отношението на учителите към обучението по футбол в урока, разработване и експериментирание на специализирана методика за обучението, както и методика за оценяване на

постигнатите резултати. В тази връзка мисля, че задачи трета и шеста биха могли да се обединят, тъй като се отнасят за оценка, макар и на различни признаци.

Така формулирани задачите разкриват насочеността, обема и спецификата на извършената научно-изследователска работа. Подчертано е че основната изследователска дейност е осъществена главно в програмно определените уроци по физическо възпитание и спорт, което е нов момент при обучението по футбол на учениците от III и IV клас в рамките на учебния процес по физическо възпитание.

В изследването е използван достатъчен контингент, ученици разпределени в експериментална и контролна групи. Експерименталната методика е използвана в два последователни учебни урока седмично.

В глава трета докторантката е направила задълбочен анализ на петте специфични фактори, които са изследвани. В изложението тези фактори правилно са подредени в логична последователност.

Отначало е разкрита и анализирана нормативната основа на учебния процес по физическо възпитание и спорт, във връзка с темата на дисертационния труд. Посочени са научни резултати и формулирани изводи и препоръки на значителен брой български и чужди специалисти, които разкриват различни възможности за обучение по футбол на учениците. Може да се допусне, че тези резултати са дали основание на МОН още през 2002г. да сваля възрастовата граница при обучението по футбол до III клас, включително и да го включи в основния нормативен документ „Учебна програма по физическо възпитание и спорт“. В тази връзка, ще отбележим, че на учителите не е предоставяна специализирана методика за обучение по футбол в програмните уроци по физическо възпитание и спорт за III и IV клас. Тази празнота с рецензирания труд се преодолява.

На второ място в глава трета на докторския труд е направен анализ на резултатите от анкетното проучване мнението на учителите по свързани с дисертацията въпроси.

Установените резултати докторантката правилно отбелязва, че са опорни точки при създаване на методиката на обучение. Отговорите с голяма значимост се изразяват в следното:

➤ Всички изследвани учители намират, че е необходимо изучаването на футбол в училище.

➤ Най - висока е двигателната активност на учениците в уроците по футбол.

Прави впечатление, че 36% от изследваните учители започват обучение по футбол с учениците от V клас, пренебрегвайки Държавните образователни изисквания това да става от III клас.

В подкрепа на предложената методика е факт, че близо половината от изследваните учители препоръчват обучението по футбол да се провежда паралелно с момчета и момичета, но като се използват подходящи средства. Освен това експертите преценяват, че учениците най-лесно усвояват елементите „водене на топката“ и „вътрешен удар по топката“.

На трето място в глава трета на дисертацията се прави прецизна оценка и анализ на информативната същност на някои използвани тестове за установяване степента на физическа дееспособност на учениците.

За обективизиране на оценката на физическата дееспособност на учениците докторантката прави коректна обработка на данните за валидност и надежност на тестовете „Бас тест“, „Совалково бягане“, „Бягане стълба“. За тази цел тя правилно използва известните в науката статистически методи. Установява се, че посочените три теста могат да бъдат използвани в разработката на труда. Приносен момент в това отношение са разработените нормативни таблици за оценка по шестобална скала отделно за момичетата и момчетата.

Четвъртият фактор, който се анализира в трета глава на докторския труд е свързан с резултатите от проведените тестове за физическа дееспособност на учениците от експерименталната и контролната групи. Използвани са прецизно

статистическите методи, вариационен анализ, дисперсионен анализ, факторен анализ, методът на персентилите и сравнителен анализ.

Прави впечатление точността при провеждането на тестовете за физическа дееспособност, измерванията, регистрирането и обработката на получените резултати. Техният анализ разкрива добрата подготовка на докторантката да организира и проведе тестиранятията, да обработи статистически данни, както и да ги използва оптимално при тяхното обсъждане.

Въз основа на изложеното в рецензията впечатление от дисертационния труд искам още веднъж да подчертая следните положителни моменти:

- Убедително е мотивирана необходимостта от разработването на усъвършенствана методика за обучение на ученици от III и IV клас в техниката на футболната игра.

- Анализът на получените резултати доказва необходимостта да бъде задоволена потребността на учениците от игрова, двигателна дейност чрез правилно овладяване основната техника на обичаната от тях футболна игра.

- Експериментираната методика посочва и пътя за практическа реализация на обучението в рамките на нормативно регламентираната основна форма на заниманията по физическо възпитание и спорт.

- Преценявам като целесъобразно разпределението на елементите водене, удари, подаване и овладяване на топката, както и учебна игра след всеки урок с тематична насоченост футбол.

- Спортно-педагогическите тестове са правилно подбрани, а резултатите коректно и прецизно статистически обработени.

- Предоставените резултати от експериментите чрез прецизно изработени таблици и фигури, внасят необходимата прегледност и олесняват точното възприемане на информацията.

➤ Критериите на успеваемостта на учениците за оценка са формулирани точно и ясно, което допринася оценъчните таблици да се използват в училищната практика.

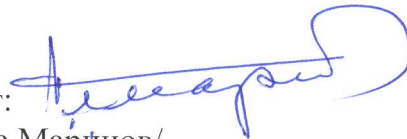
➤ Изводите произтичат от проведената експериментална работа и получените резултати. Изводите 4 и 6, както и изводи 7 и 8 биха могли да се обединят.

➤ Спортно-педагогическите тестове включени в тестовата батерия под номера 2,3,4,5,7 и 8 се нуждае от отбелязване и на точността на мерните единици.

В заключение ще отбележа с увереност главния принос на дисертационния труд, който се състои в неговата социална значимост, тъй като очертава реалната възможност, пътят за стимулиране двигателната активност на децата чрез игровия метод в любимата ни футболна игра.

Като имам предвид приложната и социална значимост на дисертационния труд, както и проявената научно-методическа и практическа подготовка, предлагам на Уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на Корнелия Николаева Найденова.

София
05.03.2015

Рецензент: 
/доц. Борис Маринов/